

FM: Covid-19 turpina mazināt preču eksporta vērtību

Publicēts: 10.07.2020.

[Jaunumi](#)

Ārējās tirdzniecības aktivitātes kritums visā pasaulē saistībā ar Covid-19 pandēmiju turpina negatīvi ietekmēt Latvijas preču eksportu. Centrālās statistikas pārvaldes dati par Latvijas preču ārējo tirdzniecību šā gada maijā liecina, ka preču eksporta vērtība veidoja 906,1 milj. eiro, kas bija par 2,3% zemāka nekā aprīlī un par 16,8% zemāka salīdzinājumā ar pērnā gada maiju. Covid-19 pandēmijas negatīvā ietekme tieši uz preču eksportu ir atspoguļojusies nedaudz ar novēlošanas, jo koronavīrusa izplatība pirmām kārtām ietekmēja pakalpojumu sektorus, it īpaši pasažieru pārvadājumus, izmitināšanas, ēdināšanas un izklaides pakalpojumus, par ko liecina arī statistiskie dati.

Šā gada martā, kad jau vairākas pasaules valstīs bija noteikti stingri ierobežojumi koronavīrusa izplatības mazināšanai, Latvijas preču eksporta vērtība bija iepriekšējā gada līmenī, neuzrādot pandēmijas ietekmes pazīmes. Savukārt, pakalpojumu eksporta vērtība jau martā būtiski samazinājās, kopumā par 13,8%, kritumam palielinoties aprīlī līdz 30,5% salīdzinājumā ar pērnā gada martu. Pandēmijas izraisītās sekas, proti, ekonomikas aktivitātes un patēriņa kritums, izejvielu cenu samazinājums tiešā veidā veidā ietekmē arī preču eksporta vērtību ne tikai Latvijā, bet arī pārējās pasaules valstīs, un lielākā ietekme sagaidāma tieši šā gada otrajā ceturksnī kopumā. Tādējādi, sagaidāms, ka preču eksporta vērtības kritums jūnijā būs līdzvērtīgs maija kritumam.

Pasaulē saglabājas liela nenoteiktība, kas negatīvi ietekmē Latvijas preču eksporta attīstību. Eiropas Komisijas jūlijā atjaunotajās makroekonomiskajās prognozēs brīdina par būtiskiem lejupvērstiem riskiem un kopumā prognozē, ka 2020.gadā IKP un importa kritums būs absolūti visām ES dalībvalstīm, kā arī Lielbritānijā. ES dalībvalstis un Lielbritānija ir lielākie Latvijas preču eksporta noieta tirgi, līdz ar to būtiski mazinoties importa apjomiem šajās valstīs jeb ārējam pieprasījumam, mazināsies arī Latvijas eksporta apjomi. Eiropas Komisija prognozē, ka lielākais ES ekonomikas aktivitātes kritums būs tieši šā gada otrajā ceturksnī, IKP samazinoties par 13,1% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada otro ceturksni. Savukārt, 2020.gadā otrajā pusē ES atjaunosies ekonomikas izaugsme.

Pozitīvi vērtējams ES uzņēmēju un patērētāju noskaņojums par turpmāko ekonomikas attīstību. Balstoties uz Eiropas Komisijas datiem, ekonomikas sentimenta indekss ES pēc spēcīga krituma aprīlī, maijā uzrādīja nelielu pieaugumu. Savukārt jūnijā indeksa vērtība turpināja palielināties, kas norāda uz to, ka ES ekonomikā zemākais punkts tika sasniegts aprīlī un šobrīd vērojama pakāpeniska ekonomiskās aktivitātes atjaunošanās. Tajā pašā laikā svarīgi norādīt, ka situācija ar Covid-19 izplatību attīstās dinamiski, līdz ar to prognozēt gan ES, gan pasaules ekonomikas attīstību joprojām ir grūti. Nevar arī izslēgt pandēmijas otro vilni gada otrajā pusē.

Preču eksporta kritums maijā fiksēts visām preču grupām. Straujākais kritums ir satiksmes līdzekļiem, kopumā par 51,2%, ko negatīvi ietekmēja automobiļu reeksporta samazinājums. Lauksaimniecības un pārtikas preču eksports samazinājās par 19,3%, ko lielā mērā ietekmēja graudaugu eksporta kritums uz Saūda Arābiju un vairākām ES valstīm, kā arī alkoholisko dzērienu reeksporta samazinājums uz Krieviju.

Minerālproduktu eksports ir samazinājies par 29,7%. Eksporta kritumu šajā preču grupā noteica elektroenerģijas eksporta samazinājums par 55,0%, kā arī naftas pārstrādes produktu eksporta samazinājums par 78,9%. Elektroenerģijas eksportu negatīvi ietekmēja elektroenerģijas cenu samazinājums visos Nord Pool biržas tirdzniecības apgabalos saistībā ar elektroenerģijas patēriņa kritumu silto laika apstākļu dēļ, kā arī zemākas ekonomiskās aktivitātes ārkārtas situācijas laikā. Savukārt, naftas pārstrādes produktu eksporta kritumu ietekmēja naftas cenu kritums pasaules biržās, gan mazāk pārvadāto naftas produktu apjoms Latvijas ostās.

